

Oslo, 22. januar 2019  
Ref.: #48613-501-6813850.1

## ANKE

til

## HØYESTERETT

**Sak nr.:** 18-162009ASK-BORG/04

**Ankende part 1:** Fredrik Ljone  
Elvebakken 26  
5067 Bergen

**Ankende part 2:** Håkon Wium Lie  
Enebakkveien 54  
0657 Oslo

**Prosessfullmektig:** Advokat Halvor Manshaus  
Advokatfirmaet Schjødt AS  
Ruseløkkveien 14 P.b. 2444 Solli, 0201 Oslo

**Ankemotpart:** Stiftelsen Lovdata v/styrets leder  
Org.nr.: 934 282 744  
Postboks 2016 Vika  
0125 Oslo

**Prosessfullmektig:** Advokat Jon Wessel-Aas  
Bing Hodneland Advokatselskap DA  
Postboks 1903 Vika  
0124 Oslo

**Saken gjelder:** Midlertidig forføyning, tilgang til rettsavgjørelser fra Høyesterett

## 1. INNLEDNING

### 1.1 Anke over lagmannsrettens kjennelse

Borgarting lagmannsrett avsa den 13. desember 2018 slik kjennelse i sak om midlertidig forføyning:

1. *Anken over Oslo byfogdembetes kjennelse, punktene 1-5 og 7 i slutningen, forkastes.*
2. *Sakskostnader for Oslo byfogdembete tilkjennes ikke.*
3. *Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie dømmes solidarisk til å betale sakskostnader for lagmannsretten til Stiftelsen Lovdata med 66 000 – sekstisekstusen – kroner innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne kjennelsen.*

Kjennelsen ble forkynt i aktørportalen 14. desember. Håkon Wium Lie og Fredrik Ljone påanker med dette avgjørelsen til Høyesterett. Det ankes over lagmannsrettens rettsanvendelse, og det ankes særskilt over sakskostnadene. Dette er en videre anke, ref tvisteloven § 30-6 litra c, med de kompetansebegrensninger som følger av loven.

Det sentrale i anken er tolkningen av åndsverksloven § 14 (tidligere § 9). Det er også anket over lagmannsrettens tolkning av tvisteloven § 34-1 om sikringsgrunn, som ikke har den samme prinsipielle dimensjon som hovedtemaet i saken. De ankende parter anker ikke saken videre hva gjelder sammendragene i de enkelte avgjørelsene, som har vært et avledet spørsmål i saken. Disse er slettet fra den aktuelle nettsiden og vedkommer ikke ankesaken for Høyesterett.

De ankende parter anmoder om at saken overføres til avdeling, jfr domstolloven § 5, jfr tvisteloven § 30-9, slik at saken kan behandles muntlig for Høyesterett.

Saken har stor prinsipiell betydning, og gjelder avveiningen mellom databasevern og allmennhetens rett til Høyesteretts avgjørelser etter yringsfriheten og Grunnloven/EMK. Lagmannsretten utfordrer legalitetsprinsippet når det oppstilles et krav til at inngrepet i databasevernet krever lovhjemmel. Det korrekte utgangspunkt er det motsatte.

Det er inngrepet i yrings- og informasjonsfriheten som krever lovhjemmel og må forsvares i at inngrepet er nødvendig i et demokratisk samfunn. Lagmannsretten har i realiteten snudd hele vurderingstemaet på hodet, ved å ta utgangspunkt i databasevernet, for deretter å spørre om Grunnloven og EMK kan tillegges noen betydning i vurderingen av åndsverkslovens § 14. Videre legger lagmannsretten til grunn at EMK ikke kan påberopes som tolkningsmoment eller rettskilde i en sak som ikke er anlagt mot Staten. Lagmannsrettens metodikk avviker sterkt fra vurderingstemaene etter EMK artikkel 10, der spørsmålet er om databasevernet kan begrunne et inngrep i yrings- og informasjonsfriheten, og om dette er nødvendig i et demokratisk samfunn.

Begrunnelsen for § 14 ligger forankret i de samme prinsipper som et demokratisk samfunn bygger på: Yrings- og informasjonsretten, publicatio legis, det offentliges opplysnings- og veiledningsplikt access to court, kontroll med det offentliges virksomhet osv. Et aspekt av dette er oppsummert i forarbeidene til § 14/9 Ot prp nr 85 97-98:

*"Allmennhetens tilgang til offentlig informasjon er en forutsetning for et demokrati, og er også gjenspeilet i lovgivning omkring offentlighet i forvaltningen, samt det offentliges selvstendige informasjonsplikt, jf bl.a forvaltningslovens veiledningsplikt."*

## 1.2 Kort om saken

Byfogdens opprinnelige kjennelse av 1. juni bygger på Lovdatas saksfremstilling i begjæringen om midlertidig forføyning, og er beheftet med en rekke faktiske feil. De ankende parter sier seg imidlertid i det alt vesentlig enig i saksfremstillingen i byfogdens etterfølgende avgjørelse av 21. september og lagmannsrettens kjennelse.

De ankende parter har i et dugnadsprosjekt publisert avgjørelser fra Høyesterett frem til 2008 på Internettsiden rettspraksis.no. Målsetningen er å gi allmenheten tilgang til en sentral rettskilde som inngår i gjeldende rett, og det foreligger ikke noe økonomisk motiv. Avgjørelsene er delvis hentet fra en komplett samling med avgjørelser frem til 2002. I tillegg foreligger det ytterligere avgjørelser for perioden 2003-2005. Disse er hentet fra henholdsvis en CD-plate og DVD-plate som tidligere ble tilgjengeliggjort av Lovdata. I tillegg er det snakk om ytterligere 740 avgjørelser fra perioden 2006-2007 som stammer fra en privat samling med avgjørelser lastet ned fra Lovdata. Alt materialet fra 2002 og tidligere er falt i det fri etter utløpet av databasevernets vernetid (Åndsverksloven § 24 tredje ledd).

Domstolene følger ellers et system der avgjørelser utleveres på konkret forespørsel og der den enkelte sak er konkretisert, f eks ved angivelse av parter, dato osv. Dette gjør det i praksis umulig å innhente informasjon utover saker der man har ikke allerede har spesiell og konkret innsikt. For straffesaker eldre enn 5 år får man uansett avslag på begjæring om utlevering av avgjørelser (domstolloven). Dermed er det ikke mulig i praksis å få tilgang til den samlede masse med rettsavgjørelser fra Høyesterett forut for 2008 i digital form. De ankende parter har kun fått delvis tilgang til avgjørelser i den aktuelle periode ved henvendelse til Høyesterett. Utover dette er det ingen andre aktører enn Lovdata som sitter med en fullstendig samling avgjørelser fra perioden.

Saken slik den står for Høyesterett gjelder tilgang til avgjørelser fra Høyesterett avgitt til Lovdata i perioden 2003-2007. Det vises for øvrig til lagmannsrettens fremstilling av sakens faktum.

Lovdata hadde en eksklusiv ordning frem til 2008, der man mottok avgjørelser fra domstolene via digitale direktelinjer. Lovdata har ikke kunnet opplyse det nærmere innholdet i muntlige avtaler med domstolene. De ankende parter anfører at domstolene, domstolsadministrasjonen, datatilsynet og Lovdata selv har opplevd Lovdata som en offentlig aktør, og at dette har begrunnet de eksklusive særordninger med avgivelse av rettsavgjørelser. Som en del av dette inngår Lovdatas avtaler om videreformidling med andre aktører i markedet. Dette synes å ha vært en forutsetning for avgivelsen til Lovdata, at materialet skulle formidles videre til andre aktører.

Høyesterett har altså hatt en muntlig avtale med Lovdata som løp fra 1987, der Høyesterett via en dedikert og kryptert linje sendte alle sine avgjørelser uten anonymisering direkte til Lovdata.

## 2. FEIL I LAGMANNSRETTENS KJENNELSE

### 2.1 Åndsverksloven § 14 og ytrings- og informasjonsfriheten innebærer at § 24 ikke kommer til anvendelse – konkret vurdering

Spørsmålet om midlertidig forføyning krever i denne saken en vurdering av om det foreligger tilstrekkelig grunnlag i åndsverksloven § 24 til å sette til side ytrings- og informasjonsfriheten slik denne er kommet til uttrykk i åndsverksloven § 14.

Forholdet mellom § 14 og § 24 står helt sentralt i saken. Lagmannsretten konstaterer dette på side 27 i kjennelsen, for deretter å bruke to sider på å drøfte om overskriften i § 14 innebærer at det kun er åndsverk, ikke databaser, som unntas vern. Dette er en tilnærming til sakens problemstilling som mister helt av syne de større prinsipper og tungt forankrede rettskilder som gjør seg gjeldende.

Ordlyden i § 14 er klar. Den innebærer at enkelte offentlige dokumenter ikke skal vernes under loven. Uttalelsene fra forarbeidene som er sitert i kjennelsen understreker dette. Det er i tillegg tatt inn en konkret henvisning fra § 24 til § 14. Lagmannsrettens innledende feil ved starten av tolkningen preger hele den videre drøftelse.

Lagmannsretten siterer deretter på side 29 Ot. prp. nr. 85 (1997-98) (her omtales § 9 som nå er blitt § 14):

*"På enkelte sentrale områder for det offentliges oppgaver, som veiledning til allmennheten om rettigheter og plikter basert på offentlige vedtak, vil også de bearbeidede sammenstillinger av slik informasjon kunne omfattes av § 9, når bearbeidingen foretas av det offentlige eller på det offentliges vegne. (rettens understrekning)"*

Lagmannsretten siterer deretter fra samme proposisjon:

*"Det må også bero på en konkret vurdering hvorvidt en strukturert sammenstilling av ulike type informasjon av relevans for bestemte befolkningsgrupper, skal være unntatt fra vern når innholdet som sådant er det. Slik departementet ser det, må det ha betydning for vurderingen av om man er innenfor § 9 eller ikke, hvor sentral denne informasjonsforedlingsoppgaven er innenfor det aktuelle organs virksomhet. (rettens understrekning)"*

Det siterte materialet, som lagmannsretten finner å understreke og fremheve, innebærer at § 14 vil slå igjennom overfor databasevernet i § 24, for eksempel der det gjelder veiledning til allmennheten om rettigheter og plikter. Dette når databasen fremstår som et resultat av det offentliges innsats, eller skjer på de offentliges vegne. Det fremgår deretter at det må gjøres en **konkret vurdering** hvorvidt en database med "informasjon av relevans for bestemte befolkningsgrupper skal være unntatt for vern" når et slikt fritak følger av § 24.

Det er altså helt uttrykkelig forutsatt at § 14 skal slå igjennom overfor § 24 der det foreligger sterkt offentlige dokumenter<sup>1</sup>, og at det skal gjøres en konkret vurdering.

<sup>1</sup> Sterkt offentlig brukes her for å betegne dokumenter som ikke bare er offentlige, men som etter sin art utvilsomt skal være tilgjengelig for allmennheten, f.eks. lover, Høyesterettsavgjørelser og lignende. En underrettsdom i en alminnelig sak uten prinsipiell betydning vil eksempelvis være et offentlig dokument, men ikke ha den samme styrken hva gjelder kravet til tilgjengeliggjøring som en Høyesterettsdom.

Lagmannsretten, som allerede i starten har gått feil ut ved å la seg avlede av overskriften til § 14, trekker deretter inn et sitat fra Prop. 104L (2016-17) nederst på side 29 i kjennelsen. Lagmannsretten tar med seg dette videre som grunnlaget for den konkrete vurderingen, og slår på side 30 fast *"Dersom databasen er utarbeidet i kraft av «i en tjenesteytende funksjon», kommer ikke unntaket i § 14 / § 9 til anvendelse."*

Dette er feil. Sitatet dette er basert på må leses i sammenheng med avsnitt ovenfor (side 65 i proposisjonen, nest siste avsnitt). Det er ikke hvorvidt databasen er laget som ledd i en tjenesteytende funksjon som diskuteres. Det er hvorvidt et dokument i det hele tatt nyter vern etter § 14. Dette er ikke noe tema i vår sak. Det er i § 14 uttrykkelig slått fast at rettsavgjørelser omfattes av § 14, ref første ledd første punktum:

*"Lover, forskrifter, rettsavgjørelser og andre vedtak av offentlig myndighet er uten vern etter denne loven."*

Lagmannsretten blander i stedet inn § 14 første ledd annet punkt:

*"Det samme gjelder forslag, utredninger, uttalelser og lignende som gjelder offentlig myndighetsutøvelse, og er avgitt av offentlig myndighet, offentlig oppnevnt råd eller utvalg, eller utgitt av det offentlige."*

Her slås det fast at også andre dokumenter fra det offentlige kan være unntatt vern etter åndsverksloven. Det er her spørsmålet om tjenesteyting eller offentlig myndighet kommer inn. Dette er ikke noe tema for rettsavgjørelser, som åpenbart utgjør offentlig myndighetsutøvelse.

Lagmannsrettens viser altså først til forarbeidene (de to sitatene fra Ot. prp. nr. 85 (1997-98)), som slår fast at § 14 etter en konkret vurdering vil slå igjennom overfor § 24 der det er snakk om:

- sentrale offentlige oppgaver
- veiledning til allmennheten om rettigheter og plikter

Lagmannsretten følger likevel ikke denne modellen, som følger uttrykkelig fra forarbeidene, og som ordlyden i § 14 krever. I stedet lages det en modell basert på de svakere offentlige dokumenter som ikke har vern etter § 14 første ledd annet punkt. Lagmannsretten uttaler således på side 33 i kjennelsen:

*"Etter lagmannsrettens vurdering er det ikke holdepunkter i rettskildene for den type «helhetsvurdering» som RP og Norsk Journalistlag og Norsk redaktørforening mener at må gjøres ved avveiningen mellom § 14 og § 24."*

I vår sak er det snakk om avgjørelser fra Høyesterett, som oppfyller vilkåret om "sentral offentlig oppgave". Ved at Høyesterett siler inn prinsipielle saker og avgjør i siste instans, vil avgjørelsene her inneholde slik *"veiledning til allmennheten om rettigheter og plikter"*, ved at dette *de facto* utgjør *de lege lata* for enhver norsk borger.

Lagmannsretten gjør ingen egentlig eller selvstendig vurdering slik loven krever. Åndsverksloven § 14 er forankret i helt sentrale demokratiske prinsipper for rettsstaten. De ankende parter har vist

til flere tilstøtende rettsregler som først og fremst får betydning i vår sak ved tolkningen og anvendelsen av § 14 opp mot § 24:

- Retten til ytringsfrihet i EMK artikkel 10, innebærer også en rett til å motta informasjon – herunder Høyesterettsavgjørelser og derigjennom gjeldende rett
- Prinsippet om "access to court" og rettferdig rettergang i EMK artikkel 6 forutsetter tilgang til gjeldende rett, herunder rettspraksis.
- Forbudet mot usaklig forskjellsbehandling innebærer at det offentlige ikke kan gi sin egen stiftelse Lovdata eksklusiv tilgang over en årrekke, for deretter å nekte videre avgivelse
- Lovdata er å regne som et offentlig organ, eller har et "skinn" av offentlighet som i den aktuelle konteksten innebærer en innskrenkende tolkning av åndsverksloven § 24
- Prinsippet om Publicatio Legis innebærer at rettsavgjørelser som har betydning som rettskilde ved fastleggelsen av gjeldende rett må være tilgjengeliggjort
- Lovdata har vederlagsfritt mottatt samtlige avgjørelser fra Høyesterett siden 1987, samt også lagmannsrettene og tingrettene. Det eksisterer ikke noe annen kilde for å hente ut alle Høyesterettsavgjørelsene for denne perioden.

Disse demokratiske forutsetninger og rettsregler slår inn med full tyngde ved anvendelsen av § 14, og innebærer at § 14 i vår sak skal slå gjennom overfor § 24. Denne helhetsvurderingen av § 14 opp mot § 24 mangler i Lagmannsretten kjennelse og utgjør en vesentlig feil ved avgjørelsen.

Lagmannsretten slår feilaktig fast at de anførte regler i EMK må anføres mot Staten og ikke får anvendelse overfor Lovdata (kjennelsen side 32). Dette er feil lovforståelse, og i strid med våre konvensjonsforpliktelser. Konsekvensen av en forføyning i vår sak er at innhold som etter sin art er sterkt offentlige, altså "kjernedemokratiske" dokumenter i form av Høyesterettsavgjørelser, blir fjernet. Allmennheten mister tilgang til dokumentene og den tilliggende informasjon. Dette er et inngrep i ytringsfriheten som krever at domstolene anvender EMK artikkel 10 på korrekt måte. Dette gjelder både det demokratiske nødvendighetsprinsipp og kravet til riktig tolket og anvendt lovhjemmel. Det samme gjelder artikkel 6, der denne side ikke har vist til regler om tilgang til advokat osv som lagmannsretten omtaler, men det overordnede prinsipp om *access to court* som forutsetter åpen tilgang til primære rettskilder.

I stedet for å gjøre en selvstendig vurdering viser Lagmannsretten til at det i hele EØS-retten er funnet nødvendig for demokratiske samfunn å innskrenke retten til informasjon (kjennelsen side 32). Databasedirektivet er ikke norsk rett, og de øvrige lands implementering er ikke norsk rett. Lagmannsretten skulle ha gjort en selvstendig vurdering av § 14 opp mot § 24, og tolket § 14 i tråd med EMK artikkel 6 og 10, samtidig som man så hen til prinsipper om meroffentlighet og ikke-diskriminering i forvaltningen. Lagmannsretten har tolket og anvendt loven feil.

Lagmannsretten viser på side 31 til at Holland har gjort unntak fra databasevernet, men at et slik unntak ikke er gjort for norsk rett. Dette er feil. Unntaket i Holland er en regel som unntar offentlige dokumenter fra sui generis-vernet (databasevern), omtalt på side 11 i vårt prosesskriv av 15.11.2018. I Norge har vi en tilsvarende regel i § 14. Hvorvidt den slår igjennom overfor § 24 følger av dokumentets betydning som offentlig dokument, ref vurderingstemaene drøftet ovenfor.

Databaservernet er et konkurransemessig begrunnet investeringsvern (ref prop. 104L 2016-17 (Åndsverkslov) punkt 4.8.1), som forutsetter at det er gjort "en vesentlig investering". I dette tilfellet foreligger det ikke noen konkurranse, ved at Lovdata gjennom eksklusive avtaler er gitt et monopopol til fortrensel fra andre aktører i markedet.

Lagmannsretten og byfogden viser til de store investeringer som er gjort fra Lovdatas side. Lovdata har virkelig gjort en betydelig innsats for å scanne inn og samordne over 180 år med avgjørelser fra Høyesterett. Mye i gotisk skrift, som må skrives inn manuelt. Men vår sak gjelder kun avgjørelser som er blitt matet digitalt direkte fra Høyesterett til Lovdata i perioden 2003-2007, der investeringen i hovedsak er begrenset til å legge til felt og informasjon som ikke allerede er påført fra Høyesterett.

Det foreligger altså ikke noen slik konkurransesituasjon som § 24 og databasedirektivet forutsetter, og Det hensyn som begrunner sui-generis vernet står altså svakt i vår sak.

I stedet har Statens egen stiftelse hatt en eksklusiv ordning som eneste mottaker av digitale avgjørelser samme dag som disse er avsagt. Ingen privat part ville kunne få til noen slik avtale med det offentlige som Lovdata har fått. I saken ligger det dokumentasjon på at flere prøvde. Lagmannsrettene har skrevet sammendragene for Lovdata, og tingrettene og Høyesterett har inngått muntlige avtaler der Lovdata ikke har klart å gjøre rede for innholdet.

Andre aktører som har henvendt seg til Høyesterett, de øvrige domstoler eller Domstolsadministrasjonen har samtlige fått avslag. I tillegg er alle blitt henvist til Lovdata. Lovdata har i tillegg måttet oppebære en såkalt "videreformidlingsavtale", der andre aktører fikk tilgang til avgjørelsene som Lovdata har fått fra det offentlige, ref kjennelsen side 4.

De ankende parter mener det har formodningen for seg at en del av de muntlige avtaler med domstolene har vært at Lovdata skulle ha en slik rolle som videreformidler, og gjøre den eksklusive avgivelsen av rettsavgjørelser tilgjengelig for andre aktører. Dette følger blant annet av kravet til videreformidlingstjenesten. Uansett har Lovdata opptrådt på det offentliges vegne, og har således ingen berettiget forventning til det investeringsvern som databaservernet utgjør.

Lagmannsretten og byfogden har ikke fulgt anvisningene fra Sivilombudsmannens avgjørelse i saken om Karmsund Havnevesen (uttalelse 2009 side 1203, også kommentert av Aulstad, Juridisk Utdrag s 288-290), som blant annet uttaler:

*"Endelig er det et krav om at konkurransen skjer "på samme vilkår som (for) private". Hvis det offentlige har gitt subsidier eller på annen måte sikret et selvstendig rettssubjekt fordeler som konkurrentene ikke har, vil det selvstendige rettssubjekt være underlagt reglene i offl. Selv om virksomheten er utsatt for konkurranse fra private."*

Den samme metoden anvendt på vår sak levner ingen tvil om at Lovdata har agert som et offentlig organ. Det har vært eksklusiv avgivelse direkte fra domstolene til den offentlig opprettede stiftelsen med et flertall av styremedlemmene fra staten, ref offentlighetsloven § første ledd litra d.

Ingen lov i Norge har rettskraft inntil Lovdata har publisert den på sin nettside (ref Lov om Norsk Lovtidend § 3), Lovdata er i dag Norsk Lovtidend. Likeledes er det Lovdata som publiserer alle

sentrale og lokale forskrifter, provisoriske anordninger og skattevedtak fra Stortinget. Disse databasene hos Lovdata er unntatt kreditorbeslag (ref forskrift om Lovdata § 2), og Staten har hjemfallsrett til disse databasene. Bare de åpne lov- og forskriftssidene hos Lovdata er blant Norges mest besøkte nettsider. Lovdata har i tillegg mottatt tusenvis av avgjørelser fra domstolene hvert år, herunder avgjørelser unntatt offentlig og uten anonymisering av de involverte – alt uten gyldig konsesjon fra Datatilsynet. Akkurat som om Lovdata selv var et offentlig organ.

Lovdata utøver altså direkte offentlig myndighet, og innehar lov- og forskriftsdatabaser etter lov om norsk lovtidend som i seg selv er tilstrekkelig til å konstatere at de ikke er en privat og frikonkurrerende aktør, ref offentlighetsloven § 2 annet ledd.

I vår sak gjelder det altså tilgang til materiale som Lovdata eksklusivt har mottatt, grunnet sin helt spesielle posisjon opp mot det offentlige. Det er ikke nødvendig å konkludere med at Lovdata er et offentlig organ etter offentlighetsloven – selv om dette er åpenbart. I stedet anviser forarbeidene som sitert ovenfor at det skal tas stilling til om det ageres av det offentlige, eller på det offentliges vegne. Her er det ingen tvil om at Lovdata har vært det offentliges instrument for publisering av rettsavgjørelser, og at de ankende parter skal ha tilgang til materialet fra 2003-2007.

## 2.2 Manglende sikringsgrunn – feil tolkning av tvisteloven § 34-2 første ledd første punktum.

Lagmannsretten har tolket tvisteloven § 34-1 litra b og kravene til sikringsgrunn feil, ved at det anvendes en totalvurdering uten å se hen til om det foreligger vesentlig fare for skade.

På side 35 i kjennelsen er inntatt lovens ordlyd, der det er alternativet "*avverge vesentlig skade eller ulempe*" som er aktuelt. I stedet for å gjøre en slik vesentlighetsvurdering, drøfter lagmannsretten enkelte momenter, for deretter å vise til Rt 2002 s 108 på side 36 i kjennelsen. Høyesterett behandlet i den saken saksbehandlingen og kravene til begrunnelse fra underinstansen, ikke selve vesentlighetsvurderingen. Det er korrekt som lagmannsretten henter fra avgjørelsen, at det skal foretas en totalvurdering, men det avgjørende spørsmålet er om det foreligger mulighet for vesentlig skade eller ulempe. Lagmannsretten anvender ikke tvisteloven § 34-1 litra b riktig når vesentlighetsvurderingen blir avløst av en generell totalvurdering - uten at denne munner i en konklusjon knyttet til spørsmålet om det foreligger mulighet for vesentlig skade eller ulempe.

Lagmannsrettens underliggende drøftelse gjenspeiler nettopp det forhold at det *ikke* foreligger noe slikt vesentlig element i den ulempe Lovdata påføres, og at den løsevne totalvurdering som gjøres er i strid med lovens anvisning. Det er da ikke tilstrekkelig at lagmannsretten viser til byfogdens vurdering, ettersom lagmannsretten selv ikke har gjort noen reell vesentlighetsvurdering. Det er altså ikke begrunnelsen som angripes, men lagmannsrettens lovforståelse.

Eksempelvis viser både lagmannsretten (kjennelsen side 36) og byfogden til at Lovdata ikke vil miste abonnenter ved at avgjørelsene publiseres hos Rettspraksis.no. Dette blant annet fordi Lovdata ikke selv tilbyr sine tjenester til privatpersoner.

Deretter viser lagmannsretten til at Rettspraksis.no ikke har økonomiske motiver, og derfor ikke lider noen last. Det reelle tema skulle selvsagt vært det presserende behov som foreligger for at allmenheten får tilgang til materialet, ref åndsverksloven § 14, EMK artikkel 10, Grunnloven § 100



og de øvrige sterke rettskildefaktorer som taler i denne retning. En riktig lovanvendelse ville ha medført at disse hensyn inngikk i gradsvurderingen av vesentlighet.

I forhold til selve vurderingstemaet, skulle lagmannsretten også vurdert spørsmålet om vesentlighet opp mot Lovdatas egne anførsler og pretensjoner. Lagmannsretten påpeker i sin vurdering innledningsvis helt korrekt at det er sakens stilling ved tidspunkt for kjennelsen som er avgjørende, og må da se hen til hva Lovdata selv har anført som grunnlag for vesentlig skade eller ulempe.

I forhold til kravet i litra b) må det legges vekt på hva Lovdata selv har fremført som den største faren for skade. I begjæringens side 17, faktisk utdrag side 402, skriver Lovdata: *"Den største faren for skade ligger imidlertid i at tilgjengeliggjøringen på Rettspraksis.no gjør det mulig for andre kommersielle aktører å massenedlaste store deler av Lovdatas database og sammendrag til egne kommersielle formål."* I vurderingen må det først sees hen til at det kun gjenstår 5 år med avgjørelser. Da Lovdata skrev begjæringen tok man ikke høyde for at databasevernet avgrensers vernet til 15 år bakover i tid. Det er altså kun snakk om de fem årene 2003-2007, ikke tilbake til midten av 1800-tallet slik Lovdata la til grunn.

Som nevnt ovenfor har ikke rettspraksis.no noe fullstendig innhold for perioden 2006-2007, ved at disse dommene kommer fra en privat domssamling. Det er altså kun årene 2003-2005 som er fullstendige hos Rettspraksis.no. Vilkåret om fare er ikke oppfylt, allerede ved at det er snakk om en så begrenset del av databasen, og at denne ikke er fullstendig. Dette har ikke lagmannsretten vurdert, fordi vurderingstemaet er feil.

I alle de fem årene vår sak gjelder sendte Lovdata selv ut tusenvis av CD- plater og DVD-ROM hvert eneste år, som alle inneholdt fullstendige databaser over Høyesteretts avgjørelser. Samtlige inneholder en funksjon der man kan merke av alle avgjørelser og trykke "eksporter". Det var slik Rettspraksis.no hentet ut avgjørelsene. Platene ligger tilgjengelig på Nasjonalbiblioteket, og antakelig også i andre private og offentlige arkiver eller samlinger i Norge. En profesjonell aktør kan altså hente ut materiale fra en rekke ulike kilder om dette var ønskelig.

Faktum er at saken stiller seg vesentlig annerledes enn hva Lovdata la til grunn da begjæringen ble innsendt. I begjæringen er det lagt til grunn at 182 år med Høyesterettsavgjørelser ulovlig ble lastet ned fra Lovdatas nettsider med digital robot, jft begjæringens side 16, faktisk utdrag side 401: *"Som det fremgår av punkt 3.6 har de saksøkte over flere år bedrevet "gjentatt og systematisk" nedlasting av dokumenter fra Lovdatas database. Dette er trolig gjort over lang tid for å omgå Lovdatas beskyttelsessystemer mot uautorisert massenedlasting. Resultatet er en fremstilling av vesentlige deler av Lovdatas database"*.

Saken står altså i en vesentlig forskjellig stilling enn ved saksanlegget, noe lagmannsretten ikke har sett hen til i sin vesentlighetsvurdering.

### 3. SAKSKOSTNADER

I det alt vesentlige var det rettspraksis.no som vant saken for byfogden og lagmannsretten. Lovdata krevde fjernet samtlige avgjørelser fra rettspraksis.no og tok seg ikke bryet med å kontakte de ankende parter før saksanlegget. Først samme uke som de muntlige forhandlinger erkjente Lovdata at avgjørelser fra 2002 og bakover falt utenfor databasevernet. Fra å gjelde over 180 år med

avgjørelser, er det i praksis kun snakk om fem år. I Lovdatas begjæring om midlertidig forføyning ble det eksplisitt uttalt at saken kun gjaldt databasevernet, og ikke vern av åndsverk: "Vår sak gjelder som nevnt *databasevernet* etter åvl. § 43, og ikke vern av *åndsverk* etter åvl. § 2, jf. § 1" (Lovdatas uthevelser). Sammendragene som nå er frafalt har altså vært en beskjeden del av saken, som ikke påvirker spørsmålet om hvem som vinner på det prinsipielle spørsmålet om selve avgjørelsene.

Rettspraksis.no har altså vunnet frem med det vesentlige av sitt krav, og Lovdata har tapt tilsvarende. Rettspraksis.no skulle ha blitt tilkjent sakens kostnader. Under alle omstendigheter skulle Lovdata ikke blitt tilkjent omkostninger, ref tvisteloven § 20-2 tredje ledd litra c og Rt 2012 s 209 avsnitt 17 og 18. Det vises spesielt til:

1. Styrkeforholdet mellom partene, der Lovdata er en stor aktør med et fond på 40 mnok som kan finansiere slike saker. De ankende parter er private parter som driver på idealistisk grunnlag
2. Saken er av åpenbar prinsipiell interesse. Det gavner samfunnet at private tar opp slike spørsmål som i vår sak. Ankende part Wium Lie har hatt en tidligere aksjon på midten av 90-tallet, der han la ut norske lover gratis. Dette gjør Lovdata i dag, og vi tar det som en selvfølge
3. Det har vært god grunn til å føre saken for domstolene. De ankende parter ble møtt med en *ex parte* forføyning, gitt etter kun en dag, der de ble anklaget for å ha lastet ned avgjørelser fra Lovdatas nettsider ved bruk av en digital robot over en periode på flere år

Samlet sett skal de ankende parter fritas for ansvaret for saks kostnader i en sak som dette.

#### 4. PÅSTAND

Det nedlegges slik

#### påstand:

1. Forføyningen oppheves.

Subsidiært

Lagmannsrettens avgjørelse oppheves.

I alle tilfelle

2. Håkon Wium Lie og Fredrik Ljone tilkjennes sakens kostnader for byfogden, lagmannsretten og Høyesterett.

---

Denne anke er lastet opp i Aktørportalen.

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Halvor Manshaus

advokat